

Skyddsföreskrifter

Degeberga vattenskyddsområde

Kristianstads kommun

Introduktion

Följande föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad karta över skyddsområdet. Skyddsområdet är indelat i primär skyddszon, sekundär skyddszon, samt tertiär skyddszon.

Syftet med skyddsområdet och skyddsföreskrifterna är att minimera riskerna för negativ påverkan på den kommunala vattentäkten som försörjer Degeberga samhälle med dricksvatten. Skyddsföreskrifterna är ett förtydligande för just denna vattentäkt av de allmänna hänsynsreglerna enligt miljöbalkens kapitel 2.

Allmänt sett är syftet med vattenskyddsområden att ge vattenförekomster som är viktiga för dricksvattenförsörjningen ett tillräckligt gott skydd så att råvattentillgångar säkras i ett långsiktigt perspektiv – ett flergenerationsperspektiv. Dessa regler syftar till att uppnå detta för vattentäkten i Degeberga.

Huvudman för vattentäkten är tekniska förvaltningen, Kristianstads kommun. Tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden som fastställts av kommunfullmäktige är kommunens nämnd för miljöfrågor.

Utöver dessa föreskrifter kan det också finnas regler enligt annan lagstiftning. Upplysningarna i skyddsföreskrifterna syftar till att belysa sådan särskilt viktig lagstiftning som berör gällande paragraf. De ord som är markerade med *kursiv* stil i föreskrifterna är definierade under avsnittet ”Definitioner i dessa föreskrifter”.

Den som upptäcker verksamheter eller händelser inom eller i anslutning till skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening bör omedelbart anmäla detta till:

Räddningstjänsten, telefon 044-20 04 00 eller 112

Medborgarcentrum, Kristianstads kommun, telefon 044-13 50 00

Rättelse enligt 36 § FörvL.

På grund av skrivfel skall ordet mark rätteligen ersättas av ordet grundvatten i 2 § Fordon, andra stycket under sekundär skyddszon.

Revidering 2025

Föreskrifterna §6 och § 13 har reviderats samt ett tillägg under definitionerna. Kommunfullmäktige beslutade om revidering 2025-02-04, KF § 20.

1 § Petroleumprodukter och andra brandfarliga vätskor

Primär skyddszon

Nyttillkommande *hantering* av mer än sammanlagt 50 liter petroleumprodukter och andra *brandfarliga vätskor*, som på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, är förbjuden. Med *hantering* avses här inte användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen. Från förbudet undantas *hantering* av petroleumprodukter för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter med olja för uppvärmning. Från förbudet undantas också *hantering* av asfalt/bitumen i samband med beläggningsarbeten.

Befintlig *hantering* av mer än sammanlagt 50 liter petroleumprodukter och andra *brandfarliga vätskor* kräver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor. Med *hantering* avses här inte användning i maskiners och fordons egna tankar samt transporter genom skyddszonen. Från tillståndskravet undantas *hantering* av petroleumprodukter för att försörja bostads- och jordbruksfastigheter med olja för uppvärmning.

Hantering av upp till 50 liter petroleumprodukter och andra *brandfarliga vätskor* får endast ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Sekundär skyddszon

Hantering av upp till 150 l petroleumprodukter och andra *brandfarliga vätskor* får endast ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Upplysning:

Hantering av mer än 150 liter brandfarliga vätskor (inklusive eldningsolja) inom ett vattenskyddsområde regleras enligt NFS 2021:10. Cisterner i och ovan mark samt rörledningar och slangledningar ska ha sekundärt skydd inom vattentäktzon, primär zon samt sekundär zon enligt 4 kap. 1§ NFS 2021:10. Informationsskyldighet gäller vid installation av cistern samt hantering enligt 3 kap. NFS 2021:10.

I Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om tillstånd till hantering av brandfarliga gaser och vätskor (MSBFS 2013:3) finns krav vid hantering av brandfarliga vätskor.

2 § Fordon

Primär skyddszon

Tvätt av *arbetsfordon* med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier, på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken, är förbjudet.

Uppställning av *arbetsfordon* får endast ske om läckage av petroleumprodukter till grundvatten förhindras.

Yrkesmässig användning av *arbetsfordon* får endast ske om saneringsberedskap upprätthålls.

Sekundär skyddszon

Tvätt av *arbetsfordon* med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier, på plats där tvättvattnet direkt eller indirekt kan infiltrera marken, är förbjudet.

Uppställning av *arbetsfordon* får endast ske om läckage av petroleumprodukter till grundvatten förhindras.

Uppställningsplats för fordon i samband med marknadsarrangemang får endast anordnas om saneringsberedskap finns.

Yrkesmässig användning av *arbetsfordon* får endast ske om saneringsberedskap upprätthålls.

Upplysning:

Enligt de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens kap 2 gäller enligt 3 § att alla som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra skyddsåtgärder och försiktighetsmått etc., som behövs för att förebygga skada eller olägenhet för människors hälsa och miljön. Paragraf 6 i miljöbalken kap 2 tar upp att för en verksamhet eller åtgärd skall en plats väljas, som är lämplig med hänsyn till att ändamålet skall kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

En rimlig bedömning utifrån ovanstående är att hänsyn ska tas bland annat till risken för förorening av grundvatten vid tvätt av motorfordon. Tvätt av personbilar rekommenderas ske i tvättanläggning för fordonstvätt.

3 § Bekämpningsmedel

Primär skyddszon

All yrkesmässig *hantering* av *kemiska bekämpningsmedel* är förbjuden. Från förbudet undantas de av Kemikalieinspektionen beslutade undantag enligt bilaga 15 KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel samt för verksamma ämnen som godkänts som ämnen med låg risk i enlighet med artikel 22 i växtskyddsmedelsförordningen.

Från förbudet undantas även hastigt påkommen *punktsanering*, yrkesmässig, under förutsättning att kommunens nämnd för miljöfrågor underrättas nästföljande arbetsdag om varje sådan åtgärd, och att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Sekundär skyddszon

All yrkesmässig *hantering* av *kemiska bekämpningsmedel* kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Från tillståndsplikten undantas de av Kemikalieinspektionen beslutade undantag enligt bilaga 15 KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel samt för verksamma ämnen som godkänts som ämnen med låg risk i enlighet med artikel 22 i växtskyddsmedelsförordningen.

Tillstånd krävs inte vid bekämpning som har karaktär av *punktbehandling*. Tillstånd krävs inte heller för hastigt påkallad *punktsanering* enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

(1998:899), dock ska kommunens nämnd för miljöfrågor underrättas nästföljande arbetsdag om varje sådan åtgärd.

Tertiär skyddszon

All yrkesmässig *hantering* av *kemiska bekämpningsmedel* kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Från tillståndsplikten undantas de av Kemikalieinspektionen beslutade undantag enligt bilaga 15 KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel samt för verksamma ämnen som godkänts som ämnen med låg risk i enlighet med artikel 22 i växtskyddsmedelsförordningen.

Tillstånd krävs inte vid bekämpning som har karaktär av *punktbehandling*. Tillstånd krävs inte heller för hastigt påkallad *punktsanering* enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, dock ska kommunens nämnd för miljöfrågor underrättas nästföljande arbetsdag om varje sådan åtgärd.

Upplysning:

I övrigt gäller förordning (SFS 2021:229) om ändring i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning av kemiska bekämpningsmedel. Kemikalieinspektionen beslutar om, och håller tabeller över, verksamma ämnen som är undantagna förbudet mot viss användning av växtskyddsmedel enligt ovanstående.

4 § Växtnäring

Primär skyddszon

Lagring av stallgödsel och avloppsslam direkt på mark är förbjudet.

Anordning av ytterligare gödselanläggningar är förbjudet. Ändring av befintliga gödselanläggningar kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Yrkesmässig spridning av *växtnäring* kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sekundär skyddszon

Lagring av gödsel och avloppsslam direkt på mark är förbjudet, med undantag för tillfällig lagring under högst tre veckor i form av stuka i fält.

Ny gödselanläggning, eller ändring av befintlig sådan, kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Yrkesmässig spridning av *växtnäring* kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Upplysning:

En anmälan om spridning av växtnäring ska innehålla information med syfte att underlätta bedömningen av risk för kväveläckage, och vara inlämnad senast 28 februari. Omfattar växtodlingsplanen en flerårig växtföljd avses senast 28 februari år ett för växtföljden.

Att ersätta en befintlig gödselanläggning med en ny, och därmed ta den gamla ur drift, ses här som en ändring av befintlig anläggning. Detta gäller även vid utökning av lagringskapaciteten i befintlig anläggning, under förutsättning att bästa tillgängliga teknik används.

I övrigt gäller Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket.

5 § Upplag av timmer, GROT, bark, flis och spån

Primär skyddszon

Upplag av GROT (grenar och toppar), bark, flis, spån och timmer, som varar mer än sex månader är förbjudet.

Upplag av GROT, bark, flis, spån och timmer som varar mindre än sex månader kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplag som är mindre än 500 m³ fub (fast mått under bark) och lagras kortare tid än tre månader är undantaget från kravet på tillstånd förutsatt att upplaget inte sker på grusytor.

Bevattning av timmerupplag är förbjudet.

Lagring av virke för uppvärmning för normalt husbehov är undantaget förbud respektive tillståndsplikt.

Sekundär skyddszon

Upplag av GROT (grenar och toppar), bark, flis, spån och timmer som varar mer än sex månader är förbjudet.

Upplag av GROT, bark, flis, spån och timmer som varar mindre än sex månader och är mindre än 2000 m³ fub är tillåtet, förutsatt att upplaget inte sker på grusytor. Se vidare i rutan Upplysning.

Bevattning av timmerupplag är förbjudet.

Lagring av virke för uppvärmning för normalt husbehov är undantaget förbud.

Upplysning

Enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och Miljöprövningsförordningen (2013:251) är lagring över 2000 m³ fub anmälningspliktig verksamhet. Miljö- och hälsoskyddskontoret tillhandahåller blankett för anmälan. På blanketten finns möjlighet att markera ifall timmerupplaget kommer att ske inom vattenskyddsområde.

I övrigt gäller Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till Skogsvårdslagen (SFS 1979:429).

6 § Avledning av avlopps- och dagvatten

Primär skyddszon

Det är förbjudet att anordna nya enskilda avloppsanläggningar för vattentoaletter och/eller *BDT-vatten* med grundvattnet som recipient.

Det är förbjudet att, från hårdgjorda, täta ytor avsedda för uppställning av sammantaget minst 30 fordon eller från väg med årsmedeldygnstrafik på minst 480 fordon, släppa ut/infiltrera orenat dagvatten under mark.

Anläggandet av nya ledningar för *avloppsvatten* kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Det är förbjudet att, från hårdgjorda, täta ytor avsedda för uppställning av sammantaget minst 30 fordon eller från väg med årsmedeldygnstrafik på minst 480 fordon, släppa ut/infiltrera orenat dagvatten under mark.

Upplysning:

Inrättande av en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas kräver alltid tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor enligt 13 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Enligt 14 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävs anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor vid ändring av sådana avloppsanordningar som avses i ovanstående stycke, ifall åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning.

Att avloppsledningar ska vara slutna är reglerat i 16 § förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och att bästa möjliga teknik ska användas framgår av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Enligt beslut 2008-12-10 av miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstad förväntas så kallad "hög skyddsnivå" gälla för enskilda avloppsanläggningar inom bland annat vattenskyddsområden (primär och sekundär zon) liksom inom samlad bebyggelse/detaljplan.

Vid behov av nyanläggning eller ändring av enskilda avloppsanläggningar bör i första hand undersökas ifall det kan vara möjligt med anslutning till det kommunala VA-systemet.

Med dagvatten, som riskerar att förorena vattentäkten, menas inte vatten från tak etc., utan dagvatten från förorenade ytor, som exempelvis större vägar och stadigvarande parkeringsplatser. Se även Kristianstads kommuns dagvattenpolicy (antagen av kommunfullmäktige mars 2010).

7 § Hantering av avfall och snö

Primär skyddszon

Förvaring av *avfall* som kan medföra förorening av grundvattnet är förbjudet. Trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat *inert avfall* som kan jämföras med detta är undantaget förbudet.

Deponering av snö från område utanför skyddszonen är förbjudet.

Förvaring av *farligt avfall* utöver normala hushållsmängder kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Sekundär skyddszon

Förvaring av *avfall* som kan medföra förorening av grundvattnet är förbjudet. Trädgårdsavfall, rena jordmassor och annat *inert avfall* som kan jämföras med detta är undantaget förbudet.

Deponering av snö från område utanför skyddszonen är förbjudet, med undantag för snö från vattenskyddsområdets primära skyddszon.

Förvaring av *farligt avfall* utöver normala hushållsmängder kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor, såvida inte verksamheten kräver tillstånd eller anmälan enligt förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Upplysning:

Enligt sorteringsguiden från Renhållningen Kristianstad lämnas farligt avfall på en återvinningscentral. Det finns en återvinningscentral i Degeberga men farligt avfall hänvisas till Snårarp, Tollarp eller Åhus.

För kompostering av matavfall krävs anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor enligt 5 kap avfallsförordningen (SFS 2020:614).

I Kristianstads kommun får hästdjur inte begravas inom vattenskyddsområde eller inom 200 meter från vattentäkt.

8 § Övrig miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Ny *miljöfarlig verksamhet*, för vilken gäller tillståndsplikt eller anmälningskyldighet enligt 9 kap. miljöbalken eller enligt författning utfärdad med stöd av 9 kap. miljöbalken, som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra förorening av grundvattnet är förbjuden.

Vid ändring av befintlig anmälningspliktig *miljöfarlig verksamhet* ska det vid anmälan framgå att vattenskyddsområde berörs.

Sekundär skyddszon

Nyetablering eller ändring av *miljöfarlig verksamhet*, för vilken gäller tillståndsplikt eller anmälningsskyldighet enligt 9 kap. miljöbalken eller enligt författning utfärdad med stöd av 9 kap. miljöbalken, som kan medföra förorening av grundvattnet får endast ske om det vid anmälan tydligt framgår att ett vattenskyddsområde berörs.

Upplysning:

Miljö- och hälsoskyddsavdelningen tillhandahåller blanketter för anmälan om nyetablering och ändring av befintlig anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet.

Se vidare förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och Miljöprövningsförordningen (2013:251).

9 § Tåktverksamhet, schakt- och anläggningsarbeten

Primär skyddszon

Tåktverksamhet samt *husbehovsuttag* av sand och grus utöver 100 m³ är förbjudet.

Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhinar och liknande undersökningsarbeten kräver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor. Verksamheter där dessa moment utgör en del av en verksamhet med tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken undantas från tillståndsplikten.

Sekundär skyddszon

Nyetablering av tåktverksamhet samt *husbehovsuttag* av sand och grus utöver 100 m³ är förbjudet. Nyetablering avser etablering i områden som inte tidigare tagits i anspråk för tåktverksamhet som i stället kräver tillstånd.

Större schaktningsarbeten, sprängning av berg, pålning, spontning eller borrhinar och liknande undersökningsarbeten kräver tillstånd från kommunens nämnd för miljöfrågor. Verksamheter där dessa moment utgör en del av en verksamhet med tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken undantas från tillståndsplikten.

Upplysning:

Se definitionen av *husbehovsuttag* för motivering av gränsen 100 m³.

10 § Energianläggningar och vattentåkter

Primär skyddszon

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur mark och grundvatten är förbjudet.

Ny brunn i jord för vattenförsörjning och vattenuttag är förbjuden.

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Ändring av befintliga energianläggningar kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor om ändringen kan påverka grundvattnet.

Ny brunn i berg för vattenförsörjning och vattenuttag kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Brunnar för vattenförsörjning och vattenuttag samt energianläggningar som inte längre är i bruk ska anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur mark och grundvatten kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Ny brunn i jord och berg för vattenförsörjning och vattenuttag kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Nya anläggningar för lagring och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor.

Ändring av befintliga energianläggningar kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor om ändringen kan påverka grundvattnet.

Brunnar för vattenförsörjning samt energianläggningar som inte längre är i bruk ska anmälas till kommunens nämnd för miljöfrågor.

Upplysning:

Det är förbjudet att utan anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor inrätta en värmepumpsanläggning för utvinning av värme ur mark, ytvatten eller grundvatten enligt 17§ förordningen (SFS 1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

11 § Vaghållning

Primär skyddszon

Upplag av asfalt, oljegrus eller salt för halkbekämpning eller dammbindning som sker så att lakvatten från upplaget kan förorena grundvattnet är förbjudet.

Spridning av vägsalt kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Saltinblandad sand (max 2 % salt) undantas från kravet på tillstånd. Även halkbekämpning med salt vid prognosticerad eller förekommande ishalka undantas från tillståndskravet under förutsättning att kommunens nämnd för miljöfrågor underrättas nästföljande arbetsdag om varje sådan åtgärd, och att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

Sekundär skyddszon

Upplag av asfalt, oljegrus eller salt för halkbekämpning eller dammbindning som sker så att lakvatten från upplaget kan förorena grundvattnet är förbjudet.

Spridning av vägsalt kräver tillstånd av kommunens nämnd för miljöfrågor. Saltinblandad sand (max 2 % salt) undantas från kravet på tillstånd. Även halkbekämpning med salt vid prognosticerad eller förekommande ishalka undantas från tillståndskravet under förutsättning att kommunens nämnd för miljöfrågor underrättas nästföljande arbetsdag om varje sådan åtgärd, och att åtgärderna sker på ett fackmannamässigt sätt.

12 § Hälso- och miljöfarliga ämnen

Primär skyddszon

Övrig *hantering* av hälso- och miljöfarliga ämnen som är skadliga för grundvattnet, och som inte regleras särskilt i dessa föreskrifter, är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte *hanteringen* är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om *hanteringen* sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Sekundär skyddszon

Övrig *hantering* av hälso- och miljöfarliga ämnen som är skadliga för grundvattnet, och som inte regleras särskilt i dessa föreskrifter, är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte *hanteringen* är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om *hanteringen* sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

Tertiär skyddszon

Övrig *hantering* av hälso- och miljöfarliga ämnen som är skadliga för grundvattnet, och som inte regleras särskilt i dessa föreskrifter, är förbjuden, om hanteringen på kort eller lång sikt kan motverka syftet med vattenskyddet, såvida inte *hanteringen* är prövad på annat sätt enligt miljöbalken. Förbudet avser inte normalt hushållsbehov, om *hanteringen* sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas.

13 § Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter träder i kraft den 7 februari 2023. Enligt 7 kap 22§ miljöbalken gäller föreskrifterna även om de överklagas.

För verksamhet som pågår när föreskrifterna träder i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter och som inte är förbjudna enligt äldre föreskrifter börjar förbudet gälla två år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter.

För verksamhet som pågår när föreskrifterna träder i kraft och som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter och som inte har varit tillstånds- eller anmälningspliktig enligt äldre föreskrifter gäller att verksamheten får bedrivas, utan hinder av tillstånds- eller anmälningsplikten, intill dagen två år efter ikraftträdandet av dessa föreskrifter. Därefter får verksamheten endast bedrivas om den som bedriver verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd eller gjort en anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

14 § Allmänna bestämmelser

Dessa föreskrifter gäller inom det vattenskyddsområde som angivits på bifogad skyddsområdeskarta.

Ansökan om tillstånd eller anmälan ska göras till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Tillstånd eller anmälan enligt dessa föreskrifter krävs inte om verksamheten har tillståndsprövats enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) eller 11 kap. (vattenverksamhet) miljöbalken eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av huvudmannens grundvattentäkt inom vattenskyddsområdet.

Allmänna upplysningar

Föreskrifterna innebär inskränkningar i rätten att förfoga över de fastigheter som omfattas av vattenskyddsområdet och riktar sig i första hand till markägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter i området.

Avloppsledning etc. hög skyddsnivå

Enligt beslut 2008-12-10 av miljö- och hälsoskyddsnämnden i Kristianstad förväntas så kallad ”hög skyddsnivå” gälla för enskilda avloppsanläggningar inom bland annat vattenskyddsområden (primär och sekundär zon) liksom inom samlad bebyggelse.

Diesel- och oljeprodukter

Enligt NFS 2021:10 ska tillsynsmyndigheten skriftligen informeras innan cisterner för mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor (inklusive eldningsolja) installeras inom ett vattenskyddsområde. Tillsynsmyndigheten ska också skriftligen informeras innan mer än totalt 150 liter brandfarliga vätskor hanteras i lösa behållare under minst fem dagar under en sammanhängande trettiodagarsperiod inom ett vattenskyddsområdes vattentäcks- primär- eller sekundärzon. Enligt NFS 2021:10 gäller att cisterner och lösa behållare ska ha sekundärt skydd inom ett vattenskyddsområdes vattentäcks-, primär och sekundärzon.

Definitioner i dessa föreskrifter

Avfall avser varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (miljöbalken 15 kap 1 §).

Arbetsfordon avser traktorer, entreprenadmaskiner, skogsmaskiner, lastbilar, bussar och liknande.

Avloppsvatten avser spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som använts för kylning, vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning eller vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats (miljöbalken 9 kap 2 §).

BDT-vatten avser avloppsvatten från bad, disk och tvätt.

Brandfarlig vätska avser vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100° C enligt 6 § förordningen (SFS 2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor samt Sprängämnesinspektionens föreskrifter (MSBFS 2010:4) om brandfarliga gaser och vätskor.

Dagvatten är tillfälligt förekommande avrinnande vatten på ytan av mark eller konstruktion, till exempel regnvatten, smältvatten, spolvatten och framträngande grundvatten (TNC 1995). Dagvatten som avleds inom detaljplan, som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i

miljöbalken (9 kap 2§) definierat som avloppsvatten och utsläpp av sådant dagvatten är därmed miljöfarlig verksamhet.

Farligt avfall avser sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) eller annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 till samma förordning.

Hantering avser tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfaranden inklusive spridning (miljöbalken 14 kap 2 §). Hantering omfattar även användandet av kemiskt behandlade skogsplantor.

Husbehovsuttag definieras i detta sammanhang som det totala uttaget av sand och grus upp till 100 m³, även om det görs under flera år. Enligt Naturvårdsverket (Handbok 2003:1 Prövning av täkter Handbok med allmänna råd. April 2003) anses täkter med uttag mindre än 100 m³ generellt vara så små att de inte kan komma att medföra någon skada av betydelse för miljön eller hushållningen med naturresurserna. I handboken (2003:1) anger Naturvårdsverket att i särskilt skyddsvärda områden får tillståndsplikten för uttag av naturgrus eller morän sättas redan vid uttag av 100 m³. Tekniska förvaltningen gör bedömningen att denna gräns är en rimlig gräns för förbudet mot hushållsuttag av sand och grus.

Inert avfall avser avfall som inte genomgår några väsentliga fysikaliska, kemiska eller biologiska förändringar. Inert avfall löses inte upp, brinner inte och reagerar inte fysikaliskt eller kemiskt på något annat sätt, inte heller bryts det ned biologiskt eller inverkar på andra material som det kommer i kontakt med på ett sätt som kan orsaka skador på miljön eller människors hälsa (3 § förordningen (SFS 2001:512) om deponering av avfall).

Kemiskt bekämpningsmedel avser en kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom (miljöbalken 14 kap 4 §). Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

Miljöfarlig verksamhet avser:

1. utsläpp av avloppsvatten, fasta ämnen eller gas från mark, byggnader eller anläggningar i mark, vattenområden eller grundvatten,
2. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller miljön genom annat utsläpp än som avses i 1 eller genom förorening av mark, luft, vattenområden eller grundvatten, eller
3. användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande (miljöbalken 9 kap 1 §).

Punktbehandling avser t ex:

- bekämpning som utförs med sprayburkar för hushållsbruk,
- bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem i taget om den använda metoden har sådan precision att inget bekämpningsmedel hamnar någon annanstans än på det avsedda objektet och endast täcker/berör en begränsad del av objektet – t ex fickning eller pensling/avstrykning.

Som punktbehandling räknas dock inte fläckvis behandling runt skogsplantor över ett helt hygge, bekämpning på enbart greener inom en golfbana, inte heller kan en totalinsats fördelad över flera tätt på varandra följande spridningstillfällen räknas som punktbehandlingar (jämför NFS 2015:2).

Punktsanering avser åtgärder som på ett begränsat område vidtas mot skadedjur som kan innebära störning eller kan vara skadlig för människors hälsa och som inte är ringa eller tillfällig (jämför NFS 2015:2).

Sekundärt skydd avser här skydd mot läckage och överfyllnad enligt definitioner i Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (2021:10), såsom dubbelmantling eller invallning, och som uppfyller kraven i 4 kap. 2–3 §§ NFS 2021:10.

Spillolja har här samma betydelse som i avfallsförordningen (2020:614)

Större schaktningsarbeten avser här sänkning av markytan inom större område än 150 m², eller till större djup än 1 m. Erforderligt schaktningsarbete i samband med ledningsarbete, vägunderhåll eller liknande omfattas inte av tillståndsplikt men ska utföras under iakttagande av den försiktighet som krävs för att grundvattnet inte ska påverkas.

Tvättvatten avser vatten som ej genomgått tillräcklig rening efter tvätt av fordon.

Växtnäring avser mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock inte gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

I övrigt hänvisas till branschens vedertagna begrepp.

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada eller en risk för skada eller annan olägenhet i vattenskyddsområdet döms till böter eller fängelse i högst två år enligt 29 kap 2 § miljöbalken.

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot skyddsföreskrifterna döms till böter för förseelse mot områdesskydd enligt 29 kap 2a § miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd, ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska på väl synliga platser inom skyddsområdet, längs allmän väg, parkeringsplatser m.m. sätta upp informationsskyltar om skyddsområde för grundvattentäkt enligt Naturvårdsverkets rekommendationer. För att sätta upp skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde krävs inom vägområdet enligt 43 § väglagen (SFS 1971:948) tillstånd av väghållningsmyndighet. Inom ett avstånd av 50 m från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen (SFS 1971:948) länsstyrelsens tillstånd.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst, telefon: 044-200 400 (vid akut fara telefon: 112), samt till huvudmannen för vattentäkten, tekniska förvaltningen via Medborgarcentrum 044-13 50 00. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Transport av farligt gods

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (MSBFS 2018:5) redogör för de krav (inklusive miljö- och säkerhetskrav) som ställs på verksamheter som transporterar farligt gods.

Överklagande

Länsstyrelsens beslut om vattenskyddsområde överklagas till regeringen (18 kap 1 § MB) och kommunens beslut överklagas till länsstyrelsen (19 kap 1 § MB).

Ersättning

Enligt 31 kap 4 § miljöbalken har fastighetsägare rätt till ersättning från kommunen på grund av beslut som gäller föreskrifter enligt bland annat 7 kap 22 § miljöbalken om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, om beslutet innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning utgår dock inte för den förlust som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift. Enligt 31 kap 13 § miljöbalken, om överenskommelse inte träffas om ersättning eller inlösen av fastighet, kan den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen, väcka talan hos miljödomstolen mot den som är skyldig att betala ersättning eller inlösa fastigheten. Sådan talan ska väckas inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. Rätten till ersättning eller inlösen går annars förlorad. Om berörd fastighetsägare inte träffat överenskommelse med kommunen får anspråk på ersättning prövas av miljödomstolen som första instans.

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger får den som fastställt vattenskyddsföreskrifter medge dispens från dessa enligt 7 kap 22 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan den som fastställt föreskrifterna föreskriva de särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening enligt 16 kap 2 § miljöbalken. Dispens får, enligt 7 kap 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd, anmälningar och tillsyn

Det är Kristianstads kommuns miljö- och hälsoskyddsnämnd som ansvarar för tillsynen av vattenskyddsområden.

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av den kommunala nämnden för miljöfrågor. I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till kommunens nämnd för miljöfrågor ska anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst sex veckor. Tillstånd kan förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten, tekniska förvaltningen. Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning.

Beslut

Dessa föreskrifter beslutades 2023-02-07 av kommunfullmäktige i Kristianstads kommun, § 38.

Den som upptäcker verksamheter eller händelser inom eller i anslutning till skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening bör omedelbart anmäla detta till:

Räddningstjänsten, telefon 044-20 04 00 eller 112

Medborgarcentrum, Kristianstads kommun, telefon 044-13 50 00